

Република Македонија
НАРОДЕН ПРАВОБРАНИТЕЛ

Republika e Maqedonisë
AVOKATI I POPULLIT

O M B U D S M A N
Republic of Macedonia

Согласно овластувањата и мандатот, на 26.05.2016 година, Националниот превентивен механизам (НПМ) изврши ненајавена посета на Прифатниот центар за странци Гази Баба, Скопје, со цел утврдување на третманот врз лицата сместени во овој Центар, обрнувајќи особено внимание врз степенот на остварувањето на правата на овие лица, загарантирани со националните закони и меѓународни акти.

Посетата се состоеше од увид врз материјалните услови во Центарот, и разговори со одговорните службени лица во установата и со претставник на Црвениот крст одговорен за здравствената заштита во Центарот. Притоа, беа направени и неколку непосредни разговори со лица сместени во Центарот, при што Националниот превентивен механизам (НПМ) дојде до информации за правниот основ за нивното задржување во Центарот и за нивниот третман во Центарот.

Констатирано е дека Прифатниот центар за странци Гази Баба има сместувачки капацитет од 80 (осумдесет) до 85 (осумдесет и пет) лица. На денот на посетата во Центарот беа сместени 33 (триесет и три) лица, од кои 29 (дваесет и девет) мажи, 4 (четири) жени и ниту едно лице под 18 – годишна возраст. Додека пак, во однос на земјата на потекло, во Центарот сместени беа 3 (три) лица од Ирак, 2 (две) лица од Мароко, 1 (едно) лице од Иран, 6 (шест) лица од Сирија, 13 (тринаесет) лица од Авганистан, 4 (четири) лица од Пакистан, 1 (едно) лице од Бангладеш и 3 (три) лица од Индија. За сите лица сместени во Центарот се води уредна евиденција во хартиена и електронска форма која содржи податоци за име и презиме на лицето, датум на раѓање, пол, државјанство, датум на прием и напуштање на Центарот, орган кој го донел лицето во Центарот, број на актот за согласност за прием и правниот основ по кој лицето е сместено во Центарот.

Народниот правобранител констатира дека Министерството за внатрешни работи спротивно на законските процедури што го уредуваат прашањето на

задржување на странците во Прифатниот центар за странци, носи решенија со кои се ограничува слободата на движење на оваа категорија лица.

Фактичката состојба утврдена од извршените разговори со поголемиот број од задржаните лица покажува дека овие лица најчесто се задржуваат во Центарот повеќе од еден месец, а вистинската причина за нивното задржување е обезбедување нивно присуство како сведоци во кривичните постапки што се водат против трети лица.

Исто така, констатирана е и состојба на селективно остварување на правата пропишани во Правилникот за куќниот ред. Имено, прошетките на чист воздух не им се дозволуваат на сите лица подеднакво, односно им се дозволуваат само на мал број лица, по проценка на службата за обезбедување. Правото на преведувач не се остварува и комуникацијата најчесто се спроведува преку лица кои што го говорат англискиот јазик кои им преведуваат на останатите мигранти/бегалци, а поплаките се поднесуваат усно.

Понатаму, материјалните услови за прифаат на мигрантите/бегалците во Прифатниот центар за странци се исклучително лоши. Просториите се непроветрени, неваросани, ѕидовите се испишани со графити, а забележано е присуство на разни инсекти. Во најголем дел од просториите има стар инвентар, стари маси и по неколку столици, а недостасуваат шкафови за чување на ствари. Санитарните јазли во машкиот дел целосно се руинирани.

Народниот правобранител цени дека ваквата состојба, тргнувајќи од противправното задржување на лицата во Центарот, до лошите материјални услови во кои лицата се задржуваат, како и третманот и ограничувањето на нивните права кои согласно интерните акти на Центарот им следуваат, се неприфатливи и треба итно да се преземат мерки за прекин на досегашната вака воспоставена пракса од страна на Центарот.